# Noktalama İşaretleri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

**KONU ÖZETİ**

- **Tırnak işareti (" "):** Başkasından aynen aktarılan sözleri, özellikle vurgulanmak istenen kelimeleri ve eser adlarını gösterir. Tırnak içindeki söze getirilen ek kesmeyle ayrılmaz: "yarım bırakmamak"tı.
- **Yay ayraç ( ):** Cümle içindeki açıklamaları, doğum-ölüm tarihlerini ve tiyatro eserlerinde hareketleri gösterir: Mehmet Usta (1890-1965). **Köşeli ayraç [ ]:** Ayraç içinde yeniden ayraç kullanılması gerektiğinde dıştaki ayraç olarak kullanılır.
- **Noktalı virgül (;):** Ögeleri virgülle ayrılmış tür ya da takımları birbirinden ayırır; virgüllerle ayrılmış sıralı cümleler arasında da kullanılır: Kırmızı, sarı, mavi; yeşil, mor, turuncu…
- **Kısa çizgi (-):** "-den … -e, ile … arasında" anlamı verir (16-17. yüzyıl, Ankara-İstanbul), satır sonunda bölünen kelimede ve eklerin gösterilmesinde (-lık) kullanılır.
- **Ünlem (!):** Sevinç, korku, şaşma gibi duyguları; seslenme ve uyarıyı bildiren cümlelerin sonuna konur. Alay ya da şaşma, ayraç içindeki ünlemle (!) gösterilir.
- **İki nokta (:)** kendisinden sonra açıklama ya da örnek verilecek cümlede, **üç nokta (…)** tamamlanmamış cümlelerde ve sayılanların devam ettiğini göstermede kullanılır.

## KOLAY Isınma Soruları (1–10)

**1** Ayraç içindeki yerlere uygun noktalama işaretlerini koyunuz.
a) Eyvah ( ) Otobüsü kaçırdık ( )
b) Öğretmenimiz ( ) "Yarın müzeye gidiyoruz." dedi.
c) Sergide çini, hat ve ebru ( ) seramik, cam ve ahşap eserler vardı.

**2** Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **tırnak işareti**, başkasının sözünü aynen aktarmak için kullanılmıştır?
A) Sergideki "Mavi Kuş" tablosu çok ilgi gördü.
B) Bu davranışı "cesaret" olarak adlandırdı.
C) Dedem, "Ağaç yaşken eğilir." diyerek sözlerine başladı.
D) Tiyatroda "Kuklacı" oyununu izledik.

**3** "Dedemin babası Hüseyin Efendi ( ) 1898-1971 ( ) köyün en usta bakırcısıydı." cümlesinde ayraç içindeki yerlere hangi işaretler gelmelidir?
A) Tırnak işareti B) Yay ayraç: ( ve ) C) Noktalı virgül D) Ünlem işareti

4 "Kütüphane 09.00 ( ) 17.00 saatleri arasında açıktır." cümlesinde ayraçla gösterilen yere hangi işaret gelmelidir?

A) Kısa çizgi (-) B) Noktalı virgül (;) C) Üç nokta (...) D) Ünlem (!)

5 Noktalama işaretlerini görevleriyle eşleştiriniz.

1) ünlem (!) 2) iki nokta (:) 3) üç nokta (...) 4) köşeli ayraç [ ]

a) Açıklama ya da örnek verilecek sözden önce kullanılır.

b) Tamamlanmamış cümlenin sonuna konur.

c) Seslenme ve heyecan bildiren cümlelerin sonuna konur.

ç) Ayraç içinde yeniden ayraç gerektiğinde dıştaki ayraç olarak kullanılır.

6 Aşağıdaki ifadelerin başına doğruysa **D**, yanlışsa **Y** yazınız.

(...) Tırnak içindeki söze getirilen ek kesme işaretiyle ayrılır.

(...) Doğum-ölüm tarihleri yay ayraç içinde gösterilir.

(...) Ünlem işareti yalnızca soru cümlelerinin sonuna konur.

(...) Kısa çizgi, "arasında" anlamı vermek için kullanılabilir.

7 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **ünlem işaretinin** kullanımı yanlıştır?

A) Ey gençler, geleceğiniz sizin elinizde!

B) Ne güzel bir gün!

C) Dikkat! Zemin ıslak.

D) Kütüphane saat kaçta kapanıyor!

8 "Okulun tiyatro kulübü şu oyunları sahneleyecek ( ) Uçan Sandık, Kayıp Anahtar ve Bulut Kasabası." cümlesinde ayraçla gösterilen yere hangi işaret gelmelidir?

A) Kısa çizgi (-) B) İki nokta (:) C) Ünlem (!) D) Yay ayraç ( )

9 Aşağıdaki cümlelerde tırnak işaretinin hangi görevde kullanıldığını yazınız.

a) Annem, "Bu kilimi nenem dokumuştu." dedi.

b) Öğretmen bu tutumu "sabırlı merak" diye adlandırdı.

10 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **üç nokta**, sayılanların devam ettiğini göstermektedir?

A) Atölyede ebru, çini, hat… öğretiliyor.
B) Keşke o gün…
C) Ne diyeceğimi bilemedim, sanki…
D) Sonra bir ses duydum ve…

## ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki paragrafta ayraç içindeki yerlere uygun noktalama işaretlerini koyunuz.

> Bir çocuk en çok neyi hak eder ( ) Sevgiyi ( ) güveni ( ) oyunu ( ) Bu yüzden büyüklerin görevi açıktır ( ) Çocuklara mutlu bir dünya bırakmak ( )

12 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **noktalı virgül** doğru kullanılmıştır?

A) Kütüphaneye gittim; ve kitabımı aldım.
B) Kilimde kırmızı, sarı, turuncu; mavi, yeşil, mor renkler kullanılmıştı.
C) Sergiyi; çok beğendik.
D) Sabah erkenden; kalktım.

13 Aşağıdaki cümlelerde yay ayracın görevini yazınız.
a) Karagöz (şaşırarak): "Hacivat, sen burada mıydın?"
b) Köyümüzün ilk öğretmeni Ali Rıza Bey (1921-1998) hepimizin hafızasında yaşıyor.
c) Ebru teknesi (içine boya serpilen su kabı) özenle hazırlanır.

14 "Bu kitabın en sevdiğim bölümü "Deniz Feneri"( ) ydi." cümlesinde ayraç içindeki yere ne gelmelidir?

A) Kesme işareti gelir: "Deniz Feneri'"ydi.
B) Kısa çizgi gelir: "Deniz Feneri"-ydi.
C) Hiçbir işaret gelmez; ek bitişik yazılır: "Deniz Feneri"ydi.
D) Virgül gelir: "Deniz Feneri",ydi.

15 Aşağıdaki cümlede **ayraç içinde ayraç** kullanılması gerekiyor. Cümleyi köşeli ayraç ve yay ayraç kullanarak yeniden yazınız.
"Kitabın son bölümünde, ikinci haftanın notlarında, kenarına yıldız koyduğu satırda, kısa bir cümle vardı."
(Açıklama: "ikinci haftanın notlarında" dıştaki açıklama, "kenarına yıldız koyduğu satırda" onun içindeki açıklamadır.)

16 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **kısa çizgi** "ile … arasında" anlamında kullanılmıştır?

A) "-lık" eki, isimden isim yapar.
B) Yazar bu kelimeyi satır sonunda "kü-tüphane" diye böldü.
C) Kelime sonuna "-cı" eki getirildi.
D) Ankara-Konya treni saat 10.00'da kalkıyor.

17 "Bu kadar kısa sürede on kitap (!) okuduğunu söyledi." cümlesinde ayraç içindeki ünlem hangi anlamı katmıştır?

A) Söylenene inanılmadığını, şaşkınlığı ya da alayı
B) Sevinci
C) Seslenmeyi
D) Soruyu

18 Aşağıdaki cümleleri noktalama işaretlerinin **görevlerine göre** gruplandırınız.
1) Ressam tabloya "Sessiz Sokak" adını verdi.
2) Babam, "Erken yat, yarın yolculuk var." dedi.
3) Hattat (bir levhayı bitirmek üzereydi) başını kaldırdı.
4) Bu tavrı "sessiz direniş" diye tanımladı.
5) Selim, "Ben de geliyorum." diye bağırdı.
6) Neyzen (ney üfleyen kişi) sahneye çıktı.

19 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **virgül** yanlış kullanılmıştır?

A) Sevgili öğrenciler, yarın gezi var.
B) Ney, kanun, ud ve tanbur sahnedeydi.
C) Kardeşim, ve ben müzeye gittik.
D) Evet, bu tabloyu ben yaptım.

20 Aşağıdaki cümlede eksik olan noktalama işaretlerini yerlerine koyarak cümleyi yeniden yazınız.
Rehber şöyle dedi Bu cami 1550 1557 yılları arasında yapıldı

## ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Paragrafta numaralanmış yerlerden hangisine **noktalı virgül** getirilmelidir?

> Konserin programı şöyleydi (I) Önce türküler, sonra şarkılar seslendirildi. Sahnede telli çalgılardan bağlama (II) ud, kanun (III) üflemeli çalgılardan ney, kaval, zurna vardı. Dinleyiciler konser boyunca coşkuyla alkış tuttu (IV)

A) (I) B) (II) C) (III) D) (IV)

22 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalama işaretlerinin tamamı **doğru** kullanılmıştır?

A) Müzede şu eserler vardı: çiniler, halılar, hat levhaları.
B) Müdür, "Toplantı saat üçte."dedi.
C) Yazar Nurhan Kaya, (1970-2010) çocuklar için yazdı.
D) Neden geç kaldın!

23 Aşağıdaki kısa tiyatro metninde eksik bırakılan noktalama işaretlerini tamamlayarak metni yeniden yazınız.

> HACİVAT (gülümseyerek) Hoş geldin Karagözüm
> KARAGÖZ (esneyerek) Hoş bulduk ama bu saatte ne arıyorsun burada

24 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **tırnak işareti** ötekilerden **farklı** bir görevde kullanılmıştır?

A) Konuşmacı, "Sanat, insanı insana anlatır." diyerek sözlerini bitirdi.
B) Okulda "Masalcı Dede" oyunu sahnelendi.
C) "Unutulmuş Renkler" adlı sergiyi gezdik.
D) Şiir yarışmasında "Toprak Ana" şiirini okudu.

**25** Metindeki **noktalama yanlışlarını** bulunuz ve doğrusunu yazınız.

> Dün okulumuzda bir ebru atölyesi düzenlendi. Usta; önce malzemeleri tanıttı: tekne, fırça, boya, kâğıt. Sonra "Ebru sabır ister" dedi! Öğrenciler merakla ustayı izledi ve "Ne zaman biz de deneyeceğiz." diye sordu.

**26** "Genç şair ( ) ilk kitabını ( ) Uzak Kıyılar ( ) adıyla yayımladı." cümlesinde ayraçlarla gösterilen yerlere sırasıyla hangi işaretler getirilmelidir?

A) virgül – iki nokta – nokta
B) işaret yok – tırnak – tırnak
C) iki nokta – tırnak – ünlem
D) noktalı virgül – kısa çizgi – kısa çizgi

**27** Aşağıdaki işaretlerin **her birini doğru kullanarak** birer cümle yazınız.
a) noktalı virgül (;)  b) yay ayraç ( )  c) iki nokta (:)

**28** Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **kesme işareti** yanlış kullanılmıştır?

A) Kitabın "Yol Arkadaşı"'nı okudun mu?
B) Ankara'dan dün döndük.
C) Mimar Sinan'ın eserlerini inceledik.
D) Yarın İzmir'e gidiyoruz.

**29** Metinde (1), (2), (3) ve (4) numaralı yerlere gelmesi gereken noktalama işaretlerini yazınız.

> Hat ustası öğrencilerine şunu söyledi (1) "Bir harfi yüz kez yazmadan onu tanıdığınızı sanmayın (2)" Öğrencilerden biri şaşkınlıkla sordu (3) "Yüz kez mi (4)"

30 Aşağıdaki cümlelerin hangisinde **iki nokta** yanlış kullanılmıştır?

A) Şunu unutma: Emek olmadan başarı olmaz.
B) Kütüphaneden üç kitap aldım: masal, şiir, roman.
C) Öğretmen şöyle dedi: "Yarın müzeye gidiyoruz."
D) Annem: pazardan taze elma aldı.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**